

Nr 41.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1922 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om höjning av tullen å kaffe m. m.

I en inom första kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 75, har herr *Clason* hemställt, att riksdagen måtte besluta, »dels att rubrikerna nr 155 och 156 i gällande tulltaxa skola från dag, som Kungl. Maj:t torde äga bestämma, erhålla följande ändrade lydelse:

	Kvantitet för tullberäkningen	Tullsats	
		kr.	öre
Kaffe:			
155 obränt	1 kilogram	—	80
156 a bränt eller rostat, även malet	1 kilogram	1	02
b kaffesurrogat, alla slag, utan tillsats av kaffe	1 kilogram	—	20

Anm. Kaffesurrogat med tillsats av kaffe tullbehandlas såsom kaffe, bränt eller rostat, även malet;

dels att § 13 mom. 1 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor skall i nedan angivna del från dag, som Kungl. Maj:t torde äga bestämma, erhålla följande ändrade lydelse:

§ 13.

1. Vid utförsel sjöledes från stapelstad av följande, utav utländskt råämne inrikes tillverkade varor beviljas restitutionsvis av tullmedlen:

 för 1 kilogram kaffe, bränt eller rostat, icke malet..... 96 öre;

dels ock att sålunda angivet restitutionsbelopp skall åtnjutas allenast beträffande exportvara, som tillverkats av sådant obränt kaffe, för vilket enligt av tillverkaren under edlig förpliktelse avgiven försäkran tullavgift blivit erlagd efter den vid nämnda tidpunkt gällande tullsats, samt att restitutionsbeloppet i fråga om exportvara, som framställts av obränt kaffe, för vilket tullavgift guldits efter tidigare tillämplig tullsats, skall beräknas efter 14.4 öre för kilogram av exportvaran.»

Beträffande vad motionären till stöd för ovannämnda förslag anfört får utskottet hänvisa till motionen.

Under återopande av motiveringen till förenämnda motion har samme motionär i motionen nr 76 i första kammaren hemställt, att riksdagen måtte med de jämkningar i tidsbestämmelserna, som av bevillningsutskottet närmare utarbetades, samt med de övriga modifikationer, som kunde föranledas av riksdagens beslut i fråga om kaffetullen, antaga ett förslag till förordning om skatt å kaffe, likalydande med det som återfinnes i propositionen nr 43 till 1921 års riksdag.

Utskottet.

Bevillningsutskottet hade haft för avsikt att till prövning upptaga omförmälda motioner först vid en senare tidpunkt, då utskottet kan bedöma, huruvida behov föreligger att öka någon bevillning. Särskilda omständigheter hava emellertid inträffat, vilka föranlett utskottet att redan nu till behandling upptaga frågan om en höjning av tullen å kaffe.

Utskottet har nämligen erhållit meddelande om vissa inom finansdepartementet gjorda undersökningar i fråga om budgetläget. Resultatet av berörda undersökningar, avfattat i en inom nämnda departement uppgjord promemoria, har därefter överlämnats till utskottets ordförande med en den 11 maj 1922 dagtecknad skrivelse från chefen för finansdepartementet, i vilken skrivelse departementschefen meddelat, att Kungl. Maj:t samma dag beslutat utfärda förbud att tills vidare införa kaffe samt att förbudet trätt i kraft från och med den 12 i sistnämnda månad.

Den till utskottet sålunda överlämnade promemorian är av följande lydelse.

V. P. M.

Med anledning av de inom finansdepartementet verkställda undersökningarna beträffande utfallet av statsregleringen för år 1922 är följande att framhålla.

Till en början torde böra erinras därom, att i statsverkspropositionens inkomstberäkning antagits att såväl 1921 som 1922 års statsreglering skulle utfalla utan brist. Med utgångspunkt härifrån skulle kassafondens behållning vid 1921 års slut vara 346.8 miljoner kronor. Den numera föreliggande budgetredovisningen för år 1921 visar emellertid en brist av 46.7 miljoner kronor. Denna brist hänför sig likväl i verkligheten till år 1920, enär utgifter för sagda år till mer än sistnämnda belopp avförts först i 1921 års budgetredovisning, medan jämväl motsvarande utgifter för år 1921 belastat samma år. Genom den omläggning av bokföringen, som sålunda ägt rum och utan vilken 1921 års statsreglering skulle uppvisat ett överskott, har behållningen å kassafonden vid 1921 års slut nedgått till i runt tal 300 miljoner kronor. Det torde likväl böra påpekas, att man i inkomstberäkningen uttryckligen framhöll, att kassafonden belastades av vissa återstående utgifter för år 1920.

De verkställda beräkningarna rörande årets statsreglering hava utvisat, att man numera sannolikt har att räkna med en verklig brist i detta års budget. Storleken av denna brist är givetvis icke möjlig att nu angiva, på grund av de osäkra faktorer, varmed man härvid har att röra sig. Det föreliggande materialet tyder på, att underskottet möjligen kan komma att röra sig omkring 30 miljoner kronor. Dock synes det vara större skäl att antaga att bristen kommer att hålla sig betydligt under än att den skulle överstiga nämnda belopp.

Denna brist i budgeten är givetvis ej större än att — även med inräknande av de kassafondsbelopp, som upptagits å riksstaten för år 1922 och å förslaget till tilläggsstat för samma år — kassafonden mycket väl skulle kunna täcka bristen i fråga. Emellertid måste på grund av budgetårets omläggning kassafonden anlitas jämväl för finansiering av riksstaten för första halvåret 1923. Nu föreligger visserligen ej någon anledning att företaga en omräkning av riksstatsförslaget för sistnämnda statsregleringsperiod. Beträffande denna tid är tillsvidare endast att märka den besparing i dyrtidstilläggskostnader, som kommer att följa av det sjunkande indextalet och som i fråga om de å budgeten upptagna anslagen beräknats till något över 5 miljoner kronor. Försiktigheten synes likväl kräva, att man redan nu vidtager åtgärder för att stärka budgeten. För att kassafonden ej skall bli för hårt ansträngd, torde fördenskull under år 1922 och första halvåret 1923 statskassan böra tillföras nya inkomster till ett sammanlagt belopp av åtminstone 15 miljoner kronor.

Vad beträffar de utvägar, som stå till buds för anskaffande av detta belopp, synes för tillfället icke vara att hänvisa till annan skatteälla än en höjning av tullen å kaffe, varom för övrigt motion väckts vid årets riksdag. För att en sådan tullförhöjning skall erhålla nödig effektivitet, torde så snart frågan blivit aktuell förbud att införa kaffe böra utfärdas.

Finansdepartementet den 10 maj 1922.

Innehållet i den återgivna promemorian har synts utskottet giva vid handen, att redan nu nödvändigheten att bereda statsverket ökade inkomster kan anses ådagalagd. Vid sådant förhållande och då någon annan lämpligare utväg att bereda den erforderliga inkomstökningen för närvarande icke synes stå till buds, har utskottet ansett, att en höjning av tullen å kaffe, trots de vägande betänkligheter mot en sådan tullförhöjning som alltjämt gälla, bör vidtagas. Emellertid har utskottet velat betona, att det icke är utskottets mening att även för framtiden skall räknas med en sådan tullförhöjning, utan att vid uppgörande av kommande förslag till statsreglering andra utvägar till täckande av eventuell brist böra tagas i övervägande.

Vid avvägande av tullförhöjningens belopp har utskottet, beträffande obränt kaffe, stannat vid en tullsats av 50 öre per kilogram, innebärande en höjning av 38 öre. En sådan höjning torde kunna beräknas giva det finansiella resultat, som i ovan återgivna promemoria angivits såsom önskvärt att ernå.

Sedan generaltullstyrelsen under hand erhållit kännedom om vad utskottet sålunda ämnar föreslå, har till utskottet från styrelsen överlämnats en promemoria, vilken finnes såsom bilaga fogad vid detta betänkande.

Vad i nämnda promemoria från generaltullstyrelsens sida ifrågasatts beträffande tullsaterna för bränt eller rostat kaffe och kaffesurrogat samt restitutionsbestämmelser har utskottet ansett sig kunna upptaga såsom sitt förslag.

Utskottet föreslår följaktligen bland annat, att tullsatsen för bränt eller rostat kaffe måtte höjas till 66 öre per kilogram samt att för kaffesurrogat måtte fastställas en tullsats av 20 öre per kilogram.

Vid bedömande av frågan, huruvida i samband med tullförhöjningen efterbeskattnings av kaffe bör införas, har utskottet beaktat vissa av generaltullstyrelsens statistiska avdelning meddelade, från finansdepartementet till utskottet överlämnade uppgifter. Av sålunda mottagna uppgifter för åren 1919—1921 framgår bland annat, att den årliga förbrukningen av kaffe för närvarande kan uppskattas till omkring 40,000 ton.

Beträffande de fyra första månaderna 1922 föreligga följande siffror.

Preliminär uppgift

å Sveriges import av kaffe, obränt (stat. n:r 155), direkta förtullningar och förtullningar från nederlag under tiden januari – april 1922, ävensom lagerbehållningen av kaffe dels å tullnederlag, dels i Stockholms frihamn vid utgången av nedanstående månader.

M å n a d e r	Direkta förtullningar och förtullningar från nederlag kg.	L a g e r b e h å l l n i n g	
		å tullnederlag kg.	i Stockholms frihamn kg.
Januari.....	2,341,136	864,106	433,340
Februari.....	1,774,200	481,338	140,000
Mars.....	4,335,468	387,698	173,790
April.....	5,154,549	485,749	—
Summa	13,605,353	—	—

Det framgår av sålunda meddelade uppgifter och gjorda beräkningar, att någon import av kaffe, utöver den som motsvarar det närmaste behovet, icke på senare tid förekommit. Därmed hava de skäl, som tala för en efterbeskattning av inneliggande kaffeförråd i samband med en tullförhöjning å kaffe, enligt utskottets uppfattning så väsentligt förlorat i kraft, att efterbeskattning kan anses umbärlig utan att det finansiella resultatet av en tullförhöjning äventyras.

Vid sådant förhållande och i betraktande av de betydande svårigheter och olägenheter, som äro förbundna med en efterbeskattning, har utskottet icke ansett sig böra framlägga förslag till sådan beskattning.

Under åberopande av vad sålunda anförts och med framhållande särskilt, att för utskottet varit avgörande de meddelanden, utskottet erhållit från finansdepartementet, får utskottet hemställa,

I) att riksdagen måtte, i anledning av motionen I: 75 av herr Clason,

A) besluta,

1) att rubrikerna nr 155 och 156 i gällande tulltaxa skola erhålla följande ändrade lydelse:

	Kvantitet för tullberäkningen	Tullsats	
		kr.	öre
K a f f e:			
155 obränt	1 kilogram	—	50
156 a bränt eller rostat, även malet	1 kilogram	—	66
b kaffesurrogat, alla slag, utan tillsats av kaffe ..	1 kilogram	—	20

Ann. Kaffesurrogat med tillsats av kaffe tullbehandlas såsom kaffe, bränt eller rostat, även malet.

2) att § 13 mom. 1 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

§ 13.

1. Vid utförsel sjöledes från stapelstad av följande, utav utländskt råämne inrikes tillverkade varor beviljas restitutionsvis av tullmedlen:

— — — — —
 — — — — —
 för 1 kilogram kaffe, bränt eller rostat, icke malet 60 öre;
 — — — — —

3) att sålunda angivet restitutionsbelopp skall åtnjutas allenast beträffande exportvara, som tillverkats av sådant obränt kaffe, för vilket enligt av tillverkaren under edlig förpliktelse avgiven försäkran tullavgift blivit erlagd efter den vid nämnda tidpunkt gällande tullsats, samt att restitutionsbeloppet i fråga om exportvara, som framställts av obränt kaffe, för vilket tullavgift guldits efter tidigare tillämplig tullsats, skall beräknas efter 14.4 öre för kilogram av exportvaran;

B) under förutsättning av bifall till vad under 1) hemställts,

ej mindre för sin del jämväl besluta, att de ändrade bestämmelserna skola tillämpas redan under innevarande år från dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, *än även* i skrivelse till Kungl. Maj:t, med tillkännagivande av sina sålunda fattade beslut, anhålla, att Kungl. Maj:t ville förordna om de beslutade ändringarnas ikraftträdande snarast möjligt under innevarande år.

II) att motionen I: 76 av herr Clason, med förslag till förordning om skatt å kaffe, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 maj 1922.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, friherre Fleming, Gustaf Nilsson, Antonsson, K. A. Nilson, Wigforss, Rosén, Wohlin, Björnsson *, Rune, Bärge i Katrineholm *, Jönsson i Boa, Månsson i Hagaström *, Johansson i Kullersta *, Lithander *, Johansson i Kälkebo, Olsson i Ramsta, Henrikson *, Heyman * och Björklund.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

vid punkten I):

av herrar *Rosén, Månsson* i Hageström och *Olsson* i Ramsta, vilka yrkat, att herr *Clasons* motion I:75 om förhöjning av tullen på kaffe måtte av riksdagen avslås;

av herr *Wohlin*, som anført:

»Det förevarande ärendets handläggning giver mig anledning till några principiella erinringar.

Sedan flere år tillbaka har Kungl. Maj:t, som känt är, ansett sig böra fram emot tiden för lagtima riksdags avslutande avlåta nya eller kompletterande inkomstberäkningar för årets tilläggsstat samt efterföljande års riksstat. Det må härvid vara nog med att hänvisa till Kungl. Maj:ts propositioner nr 457 vid 1920 års och nr 368 vid 1921 års riksdagar. Jag anser mig icke böra förutsätta annat än att Kungl. Maj:t, fullföljande denna ur statsfinansiell synpunkt goda tradition, även för innevarande riksdag kommer att framlägga sådant förslag. Visserligen har den nu samlade riksdagen icke beslutat sådana ökningar av i årets statsverksproposition föreslagna utgifter, att de i samma proposition beräknade sammanlagda utgiftssummorna å innevarande års tilläggsstat samt å riksstaten för första halvåret 1923 överskridits. Emellertid lära de upplysningar, som Kungl. Maj:t torde hava inhämtat angående utfallet av innevarande års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt samt angående tullmedlen, stämpelmedlen m. m. för innevarande år, hava givit vid handen, att den i bevillningsutskottets betänkande nr 63 vid föregående års riksdag gjorda beräkningen rörande totalsumman av bevillningarna för innevarande år icke håller streck, utan att fastmera en viss, icke obetydlig brist här lär vara emotse. Då den beräknade behållningen i kassafonden vid 1922 års utgång härigenom komme att icke oväsentligt minskas, skulle grunderna för finansieringen av riksstaten för första halvåret 1923 i följd härav komma att rubbas. Med hänsyn härtill synas starka skäl föreligga för en önskan från riksdagens sida att få av Kungl. Maj:t emotse sedvan-

ligt förslag med reviderad inkomstberäkning beträffande innevarande års tilläggsstat och riksstaten för första halvåret 1923.

Vid nu nämnt förhållande förefaller det som om fog förefunnes för uppfattningen, att förevarande ärende angående tullförhöjning å artikeln kaffe bort hava upptagits till avgörande, sedan en Kungl. Maj:ts proposition av förberört innehåll framlagts för riksdagen och kommit under bevillningsutskottets prövning, och borde i samband därmed det förslag till höjning av kaffetullen hava av Kungl. Maj:t förelagts riksdagen, som Kungl. Maj:t med hänsyn till de rådande förhållandena ansett vara av behovet påkallat. Så har emellertid icke skett, utan bevillningsutskottet har före det här ovan angivna beslutets fattande endast i form av en icke undertecknad promemoria från finansdepartementet erhållit vissa upplysningar, vilkas värde för övrigt blivit inom utskottet omstridd och för vilkas relativa tillförlitlighet chefen för finansdepartementet icke påtagit sig någon ansvarighet.

Det bör jämväl framhållas, att nära nog alla beslut angående statsutgifter under innevarande riksdag hållits inom gränserna för vad Kungl. Maj:t föreslagit eller ock inneburit ytterligare besparingar av Kungl. Maj:ts förslag. Den nu samlade riksdagen har låtit sig vägledas av en tidigare mindre vanlig ganska konsekvent uppfattning om det statsfinansiella lägets allvarliga karaktär. Ännu återhållsammare hade riksdagen antagligen varit, därest riksdagen förstått att förutse den brist, som nu väntas uppstå, därest icke nya eller förhöjda skatter, utöver vad i årets statsverksproposition förutsatts, komma att beslutas. Såsom ett anmärkningsvärt avsteg från denna sparsamhetspolitik måste emellertid anses, att riksdagen vid gemensam votering så sent som den 9 denna månad beslutat att, i strid med den mening, som hävdats av majoriteten inom statsutskottet, för dyrtidstillägg för befattningshavare i statens tjänst ställa ett belopp till Kungl. Maj:ts förfogande, som med över tjugu miljoner kronor överstiger den summa, som statsutskottets majoritet samt en mycket stark minoritet inom riksdagen ansett i nuvarande statsfinansiella situation tillräddig. Ännu anmärkningsvärdare är, att vid samma frågas behandling i riksdagens kamrar den 3 denna månad den ledamot av statsrådet, som i chefens för finansdepartementet frånvaro talade å regeringens vägnar, inför första kammaren uttalade, att budgetens ställning, så långt man kände till, icke gäve anledning frånträda det förslag, som vore framlagt från Kungl. Maj:ts sida. Ej minst med hänsyn till denna från statsrådsbanken vid detta tillfälle hävdade uppfattning borde bevillningsutskottet haft skäl förvänta en

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 7 saml. 35 häft. (Nr 41.)

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till den nu såsom sannolik angivna bristens täckande.

Även under beaktande av vad 40 § riksdagsordningen innehåller angående bevillningsutskottets s. k. motionsrätt i bevillningsfrågor samt av att införselbud å kaffe den 11 i denna månad av Kungl. Maj:t utfärdats, kan jag ej finna annat än att omständigheterna vid riksdagsbehandlingen av frågan om dyrtidstilläggen samt vid det förevarande bevillningsärendets handläggning inom bevillningsutskottet häntyda på en viss, för de budgetära frågornas framtida behandling icke fullt lycklig benägenhet hos den nu sittande regeringen att, med underlåtande av eget initiativ, på riksdagen överflytta även det formella ansvaret för oundgängliga åtgärders vidtagande i anledning av uppkomsten av en statsfinansiell situation, som endast regeringen själv kan fullt överblicka. Jag vill emellertid fästa uppmärksamheten därå, att enligt flera statsrättsexperters uppfattning de medel i och för dyrtidstillägg, som riksdagen ställt till Kungl. Maj:ts förfogande, grundlagsenligt icke torde vara av annan art än anslag i allmänhet och att Kungl. Maj:t alltså torde äga besluta, huruvida dessa medel skola till det bestämda ändamålet utanordnas eller icke.

Intill dess att från regeringens sida uttryckliga förklaringar afgivits inför riksdagen angående det nödvändiga behovet av nya eller ökade skatter, har jag ansett att bevillningsutskottet icke bort framlägga sitt i förevarande betänkande innehållna förslag.»;

av herr *Johansson* i Kälkebo, som i huvudsak instämt i herr *Wohlins* ovan intagna reservation;

vid punkten II):

av herrar *Gustaf Nilsson*, *Bärg* i Katrineholm och *Björklund*, vilka anfört:

»När vi givit vår anslutning till förslaget om ökad tull på kaffe, hava vi ansett, att den värdeökning å inom riket redan förut befintligt kaffe, vilken måste bliva en följd av en tullförhöjning, ej bör komma att stanna hos enskilda handlande. Fördenskull tillstyrka vi med vissa modifikationer det i herr *Clasons* motion I: 76 framställda förslaget till förordning om skatt å kaffe, därvid beaktande, att en ej oväsentlig inkomst bör kunna genom en sådan skatt tillföras statsverket. Vi hava

ej förbisett, ätt, när motsvarande förslag sistlidet är var föremål för riksdagens behandling, mot detsamma framfördes vissa anmärkningar på grund av dess invecklade bestämmelser och de svårigheter, dess tillämpning skulle komma att medföra i praktiken. Då dessa anmärkningar hava synts oss ej kunna fränkännas fog, hava vi funnit det angeläget att låta undersöka möjligheterna att inom motionens ram vidtaga sådana förenklingar, att anmärkningarna skulle väga mindre gentemot den synnerliga vikten av att en beskattning av inneliggande kaffelager komme till stånd.

En förenkling av mycket stor betydelse hava vi ansett kunna vinnas därigenom, att partier om högst 300 kilogram kaffe undantagas från skatt, vilket också synts böra hava till följd, att för skattskyldigt parti skatt endast beräknas för den del, som överstiger 300 kilogram. Även med ett sådant undantag träffar man de kaffeägare, som skulle kunna i större utsträckning göra sig en ekonomisk vinning av den beramade tullförhöjningen.

Utom denna förändring hava vissa förenklingar och förtydliganden skett även i författningstexten. Att nämnvärt förenkla förfarandet beträffande de fall, då leveransavtal ingåtts innan riksdagsbeslutet kan väntas bliva känt, har däremot ej visat sig genomförbart. En reglering av dessa fall synes ej kunna undvikas och lär med nödvändighet tarva tämligen ingående bestämmelser. Med den inskränkning, som skattskyldigheten erhåller, är det emellertid tydligt, att en tillämpning av samma bestämmelser kan komma i fråga i ett så ringa antal fall, att de praktiska olägenheterna av dem måste bliva obetydliga.

I anslutning till skattskyldigheten har även deklarationsplikten kommit att väsentligt inskränkas. Att för sådana personer, som innehava kaffe, för vilket de ej själva äro skattskyldiga men däremot andra kunna vara det, deklarationsplikten ej kunnat inskränkas att avse endast partier om mer än 300 kilogram, beror givetvis därpå, att man ej hos dem kan förutsätta kännedom om huruvida vederbörande andra personer i det särskilda fallet verkligen äro skattskyldiga eller icke, beroende av om de på flera håll sammanlagt hava mer än 300 kilogram eller ej.

Det vill synas oss, som om ett genomförande av förslaget i dess omarbetade skick ingalunda skall medföra några särdeles betydande svårigheter. Dess principer äro i största korthet följande.

Ägare är skattskyldig för kaffeparti om mer än 300 kilogram. Föreligger äldre avtal om leverans av kaffe, skall emellertid i stället leveransmottagaren vidkännas skatten. I allmänhet kräves, att detta

avtal skall vidgås av båda parter, men möjlighet finnes att få köparens skattskyldighet konstaterad, även om han ej skulle vidgå avtalet.

Deklaration skall avgivas av skattskyldig så ock av den, som skall till annan leverera eller som för annans räkning innehar ej alltför obetydliga kaffepartier. Deklarationerna mottagas i regel av vederbörande magistrar och landsfiskaler, som granska och låta komplettera desamma, verkställa nödig kontroll samt upprätta skattelängder. Skattepåföringen sker av länsstyrelsen enligt rent formella grunder. En realprövning kan sedermera i händelse av vissa komplikationer på grund av leveransavtal verkställas av kammarrätten.

Bestämmelser om uppbörd m. m. meddelas av Konungen.

Skattens belopp synes oss skäligen böra bestämmas till 35 öre per kilogram för obränt och 42 öre per kilogram för bränt kaffe. Den förut omförmälda bestämmelsen, att för varje skattskyldig 300 kilogram kaffe undantagas från skatt, medför emellertid givetvis, att genomsnittsskatten per kilogram blir mindre, ju mindre parti det gäller.

Under åberopande av vad vi nu anfört och det i herr Clasons motion I: 76 framställda yrkande tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte utom det av utskottet framlagda förslag om förhöjning av tullen å kaffe m. m. antaga jämväl följande

F ö r s l a g

till

Förordning om skatt å kaffe.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För kaffe, som den 20 maj 1922 kl. 6 f. m. finnes i riket, skall, med de undantag nedan sägs, till staten erläggas skatt efter bestämmelserna i denna förordning.

Skatt skall ej erläggas för sådant vid nämnda tid till tullinlandet infört kaffe, för vilket tullfrihet åtnjutits, ej heller för sådant den 12 maj 1922 dit icke infört kaffe, för vilket vid införseln tull skall beräknas eller tullfrihet åtnjutas enligt därom denna dag utfärdade bestämmelser.

2 §.

1 mom. Skattskyldighet enligt denna förordning åligger den, som vid den i 1 § första stycket angivna tid är ägare till kaffet;

dock att, där ägaren enligt tidigare träffat avtal är skyldig att efter nämnda tid till annan leverera kaffe, skattskyldigheten i stället åligger den, till vilken leveransen skall ske; är jämväl denne leveransskyldig, på sätt nu sagts, åligger i stället skattskyldigheten hans köpare o. s. v.

Skattskyldighet äger ej rum, där den myckenhet kaffe, för vilken sådan skyldighet eljest skolat enligt nu angivna grunder åligga någon, icke överstiger 300 kilogram; dock att, där inom samma hushåll flera äro ägare till kaffe, skattskyldighet åligger dem, om vad de sammanlagt äga överstiger 300 kilogram.

2 mom. Häves leveransavtal, på grund varav enligt 1 mom. skattskyldighet skolat åligga annan än ägaren till kaffet, övergår skattskyldigheten på den, som skolat verkställa leveransen.

3 mom. Är kaffe blandat med annan vara, skall vid skattskyldighetens bestämmande hänsyn tagas till den myckenhet, varmed kaffe ingår i blandningen.

3 §.

Skatt, som i 1 § avses, utgår med 35 öre per kilogram för obränt kaffe och med 42 öre per kilogram för bränt eller rostat kaffe, vare sig malet eller omalet; dock skall för varje skattskyldig eller, om inom samma hushåll flera äro skattskyldiga, för varje sådant hushåll från skatt undantagas 300 kilogram kaffe, därvid skall iakttagas, att obränt kaffe i första hand undantages.

För del av kilogram beräknas ej skatt.

4 §.

1 mom. För bestämmande av den myckenhet kaffe, för vilken skatt skall av skattskyldig erläggas, skall i nedan angivna ordning deklaration avgivas.

Skyldig att avgiva deklaration är:

a) envar, som enligt 2 § 1 mom. är skyldig att erlägga skatt för kaffe;

b) envar, som vid den i 1 § första stycket angivna tid för annans räkning innehar kaffe i större myckenhet än 20 kilogram, även om skatt för kaffet ej skall erläggas;

c) envar ej skattskyldig ägare av kaffe eller annan, vilken enligt avtal, som avses i 2 § 1 mom., är skyldig att till viss annan person leverera kaffe i större myckenhet än 20 kilogram.

I fråga om kaffe under transport skola avsändare och mottagare anses såsom innehavare.

2 mom. Deklaration skall avgivas på heder och samvete, och skall den uppgiftspliktige däri angiva

a) den myckenhet kaffe, han ägde vid den i 1 § första stycket angivna tid, den plats, där kaffet då förvarades, ävensom, därest kaffet var under transport, avsändarens och mottagarens samt, om det eljest innehades av annan än ägaren, innehavarens namn och bostad;

b) den myckenhet kaffe, för vilken skattskyldighet jämlikt 2 § 1 mom. åligger honom, oaktat han ej är ägare därav, samt den leveranspliktiges namn och bostad;

c) den myckenhet kaffe, för vilken han förmenar annan böra enligt sistnämnda mom. i hans ställe erlägga skatt, ävensom dennes namn och bostad; samt

d) den myckenhet kaffe, som vid den i 1 § första stycket angivna tid för annans räkning av honom innehades eller från honom avsänts eller till honom försänts men icke framkommit, ävensom ägarens namn och bostad.

3 mom. Deklaration skall åtföljas av uppgifter, särskilt för varje enligt 2 mom. c) namngiven person, upptagande dennes namn och bostad, den myckenhet, som skall till honom levereras, den utfästelse, på vilken leveransskyldigheten grundas, och tiden då den skall fullgöras; skolande uppgifterna vara försedda med den uppgiftsskyldiges namnunderskrift.

5 §.

Skyldighet att avgiva deklaration eller annan uppgift, varom i denna förordning sägs, åligger för omyndig förmyndaren, för sådan frånvarande, för vilken god man av domstol förordnats, gode mannen beträffande vad han har under sin förvaltning samt för oskiftat stärbhus den, som sitter i boet, evad han är delägare eller syssloman, eller, om stärbhuset skiftats, den som vid tiden för skiftet suttit i boet.

För annan än enskild person och oskiftat stärbhus åligger uppgiftsskyldigheten vederbörande styrelse, förvaltning, syssloman eller ombud.

6 §.

För deklarationer och uppgifter, som i 4 § omförmälas, användas blanketter enligt formulär, som av Konungen fastställas. Sådana blan-

ketter skola i Stockholm genom överståthållarämbetets, i övriga städer genom magistratens eller stadsstyrelsens och å landet genom landsfiskalens försorg på begäran kostnadsfritt tillhandahållas de uppgiftspliktiga.

7 §.

Deklarationerna med därtill hörande uppgifter skola senast den 10 juni 1922 avlämnas i Stockholm till överståthållarämbetet, i övriga städer till magistraten eller stadsstyrelsen och på landet till vederbörande landsfiskal.

Deklaration och uppgifter skola avgivas till myndigheten i den ort, där den uppgiftspliktige eller i fall, varom i 5 § sägs, den, för vilken deklARATIONEN avgives, författningsenligt är eller bör vara mantalsskriven eller, om han är avliden, senast varit eller bort vara mantalsskriven,

eller i fall, som i 5 § andra stycket avses, i den ort, där vederbörande styrelse eller förvaltning har sitt säte eller syssloman eller ombud är bosatt,

eller i fall, då nämnda regler ej äga tillämpning, i den ort, där det med deklARATIONEN avsedda kaffet huvudsakligen finnes vid den i 1 § första stycket angivna tid.

Det åligger myndighet, som nu sagts, att efter hand, som deklARATIONER och uppgifter sålunda inkomma, ofördröjligen ej mindre verkställa utdrag ur deklARATIONERNA i vad de angå kaffe, som någon uppgivit sig innehava för annans räkning eller uppgivit vara under transport, än även översända såväl utdragen som nämnda enligt 4 § 3 mom. angivna uppgifter till myndigheten i den ort, där, enligt vad ovan sägs, den uppgivne ägaren eller leveransmottagaren skolat avgiva deklARATION.

8 §.

1 mom. Inkommer uppgift eller utdrag, varom i 7 § sista stycket sägs, men har den, som i uppgiften eller utdraget avses, icke avgivit deklARATION, eller har han i avgiven deklARATION icke uppgivit, att den i uppgiften eller utdraget angivna myckenheten kaffe ägts av honom eller skolat till honom i uppgiven ordning levereras, skall den i nämnda paragraf omförmälda myndighet förelägga honom att inkomma med fullständig deklARATION, innefattande jämväl förklaring, huruvida och i vad mån uppgiftens eller utdragets innehåll är riktigt.

2 mom. Det åligger ovannämnda myndigheter att även i övrigt övervaka, att uppgifter inkomma från alla uppgiftsskyldiga, och att avgivna uppgifter äro fullständiga och riktiga, börande därvid särskilt

tillses, att envar, som idkar handel med kaffe eller eljest för rörelse, som av honom bedrivs, använder dylik vara, fullgjort den honom åliggande deklarationsskyldighet. Den, som icke avgivit deklaration, men kan antagas äga eller innehava förråd av kaffe eller vara berättigad till erhållande av leverans därav, eller som avgivit ofullständig deklaration, må föreläggas att inom viss tid till myndigheten inkomma med deklaration eller med skriftlig uppgift i ett eller flera av de i 4 § angivna hänseenden.

3 mom. Föreläggande, som ovan sägs, skall tillsändas den uppgiftspliktige i rekommenderat brev med allmänna posten eller, där så finnes nödigt, tillställas honom mot bevis och skall innehålla under rättelse om den påföljd, som underlåtenhet att ställa sig föreläggnadet till efterrättelse enligt 18 § medför.

9 §.

Har, sedan någon, på sätt i 4 eller 8 § sägs, medgivit riktigheten av uppgift, som i 4 § 2 mom. c) och 3 mom. omförmäles, det med uppgiften avsedda leveransavtal beträffande viss myckenhet kaffe hävts, vare han, där han vill vinna befrielse från skyldighet att för den myckenhet erlägga skatt enligt denna förordning, skyldig att avgiva skriftlig deklaration om det inträffade förhållandet.

Sådan deklaration skall avlämnas i den ordning 7 § stadgar, om det sker före den 1 augusti 1922, men eljest till den i 11 § omförmälda myndighet.

10 §.

På grund av de jämlikt 4, 7, 8 och 9 §§ inkomna handlingar skall den i 7 § omförmälda myndighet upprätta längd över dem, som avgivit deklaration eller för vilka uppgift eljest inkommit, börande denna längd för varje däri upptagen person innehålla anteckning om de uppgifter, som rörande honom lämnats i de uti 4 § 1 och 2 mom. angivna hänseenden.

Längden med därtill hörande deklarationer och övriga handlingar skall, utom för Stockholm, mellan den 1 och den 15 augusti 1922 översändas till vederbörande länsstyrelse, som granskar och fullständigardensamma.

Där så finnes erforderligt, må länsstyrelsen i den ordning 8 § stadgar infordra felande uppgifter.

11 §.

Med ledning av de i 9 och 10 §§ omförmälda handlingar fastställer länsstyrelsen den myckenhet kaffe av varje i 3 § angivet slag, för vilken skatt skall erläggas enligt denna förordning, och skall anteckning därom göras i längden.

Vid fastställande, varom nu sagts, skall iakttagas, att skattskyldighet ej må påföras någon för myckenhet, som han icke uppgivit sig hava ägt vid den i 1 § första stycket angivna tid, såvida ej dels ägaren i den ordning 4 § 2 mom. c) angiver framställt yrkande därom under uppgift, att han på sätt i 2 § 1 mom. sägs vore skyldig till annan leverera nämnda myckenhet, dels ock den, till vilken leveransen uppgivits skola ske, i den ordning 4 eller 8 § stadgar, medgivit uppgiftens riktighet och vid tiden för skattskyldighetens fastställande icke inkommit med deklaration, som i 9 § sägs.

Finner länsstyrelsen i fall, som i andra stycket avses, annan än ägaren ej kunna åläggas skattskyldighet, skall meddelande därom, där ägarens skattskyldighet skall av annan länsstyrelse fastställas, ofördröjligen översändas till sistnämnda myndighet.

12 §.

Sedan på sätt i 11 § sägs de myckenheter kaffe, för vilka skatt skall erläggas, fastställts, skall, så snart ske kan, i fråga om en var skattskyldig ej mindre i längden antecknas det sammanlagda skattebelopp, som enligt 3 § belöper å den honom påförda myckenhet, än även till honom i rekommenderat brev med allmänna posten översändas utdrag av längden i vad den honom angår tillika med underrättelse om tid och sätt för skattens erläggande samt vad den skattskyldige har att iakttaga, om han vill överklaga länsstyrelsens beslut eller eljest söka befrielse från påförd skatt.

13 §.

1 mom. Har någon i deklaration eller uppgift, som enligt denna förordning avgivits, lämnat oriktigt meddelande, eller har uppgiftspliktig underlåtit avlämna deklaration eller uppgift, där sådant ålegat honom, och har därav föranletts, att skatt icke blivit honom påförd eller blivit påförd till för lågt belopp, skall särskild skatt påföras den skattskyldige till belopp, som han genom berörda förfarande undandragit sig.

Sådan efterbeskattning må icke ske senare än fem år efter det år,

då skatt rätteligen bort påföras, och verkställas av vederbörande länsstyrelse, därvid anteckning sker i särskild längd.

2 mom. Vad i 1 mom. är för där avsett fall stadgat skall äga motsvarande tillämpning, där deklaration, som i 9 § omförmäles, inkommit, efter det skattskyldigheten för den med deklarationen avsedda myckenhet kaffe jämlikt 11 § fastställts.

3 mom. Har den skattskyldige avlidit, gäller i fråga om påföring av skatt enligt denna paragraf vad i 22 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt för motsvarande fall stadgas.

14 §.

1 mom. Förmenas länsstyrelse hava vid påförande av skatt oriktigt förfarit, må av vederbörande besvär anföras hos kammarrätten.

Besvären skola inom natt och år, efter det att utskylder vederbörande avfordrats, ingivas eller, på klagandens eget äventyr, i betalt brev med allmänna posten insändas till länsstyrelsen i det län, där skatten påförts, vid påföljd, om den tid försittes, att besvären icke varda till prövning upptagna; dock må icke den omständigheten, att besvären i stället för till länsstyrelsen ingivits eller avsänts till kammarrätten, utgöra hinder för deras upptagande till prövning, därest besvären dit inkommit före utgången av den stadgade besvärstiden. I sådant fall skola besvären av kammarrätten omedelbart överlämnas till vederbörande länsstyrelse för vidare behandling på sätt i 2 mom. sägs.

2 mom. Sedan vid besvären fogats de handlingar, på vilka överklagade beslutet grundats, ävensom utdrag av längden i vad den klagande angår samt, där besvären avse frihet från skatt för kaffe, som i 4 § 2 mom. c) avses, förklaring över besvären från vederbörande infordrats, översänder länsstyrelsen skyndsamt till kammarrätten samtliga handlingar med de upplysningar och erinringar besvären anses påkalla.

3 mom. Förmenar någon, att på grund av förhållande, som avses i 13 § 1 mom., skatt påförts honom för viss myckenhet kaffe, för vilken annan rätteligen varit skattskyldig, må han, ändå att länsstyrelsen anses ej hava oriktigt förfarit, inom den tid och i den ordning, varom i 1 och 2 mom. stadgas, hos kammarrätten söka befrielse från skatten.

4 mom. Om någon av kammarrätten befrias från skatt på den grund, att annan person bort uppföras till utgörande av densamma, må kammarrätten efter vederbörandes hörande överflytta skattskyldigheten å denne.

15 §.

Finnes vid efterbeskattning, som i 13 § sägs, annan förut hava påförts skatt i den skattskyldiges ställe, skall vederbörande myndighets beslut om efterbeskattningen delgivas den, vilken skatt sålunda oriktigt påförts. Har skatten av honom redan erlagts, må han hos den myndighet, som beslutat om efterbeskattningen, göra ansökan om rätt att i den ordning, som är för restitution av kronoutskylder stadgad, återbekomma vad han för mycket erlagt.

Har till framställning av exportvara använts kaffe, för vilket restitution jämväl av erlagd tull ifrågasättes, må den för det använda kaffet bevisligen erlagda skatt av generaltullstyrelsen restitueras under iakttagande av de villkor, som för återbekommande av vid införseln erlagd tullavgift finnas omförmälda i § 13 mom. 5 av tulltaxeförordningen; ägande styrelsen av tullmedlen utbetala restitutionsbeloppet, vilket sedermera skall av statskontoret på rekvisition tullverket gottgöras.

16 §.

Granskning av de enligt denna förordning avgivna deklARATIONER må ej ske av annan än de i 7 och 10 §§ omförmälda myndigheter. Deklarationen skall tillhandahållas de ämbets- och tjänstemän, vilka i och för sin befattning böra erhålla del därav. I övrigt må deklARATION icke vara för någon tillgänglig, utan att den uppgiftsskyldige skriftligen medgivit deklARATIONENS offentliggörande; dock må deklARATIONER, på sätt Konungen förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till ämbetsmyndighet, åt vilken Konungen uppdrager utförandet av sådan bearbetning.

Deklarationen skola med de undantag, vartill stadgandena i nästföregående stycke föranleda, hos länsstyrelsen behörigen förvaras intill utgången av år 1927, varefter deklARATIONERNA skola förstöras.

Vad nu är sagt om deklARATION gälle även beträffande annan uppgift, som det jämlikt denna förordning ålegat skattskyldig avlämna.

17 §.

1 mom. Ämbets- eller tjänsteman, vilken på grund av sin befattning med ärende, som i denna förordning avses, erhållit del av deklARATION eller uppgift, som där omförmäles, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa innehållet av sådan deklARATION eller uppgift. Den häremot bryter vare underkastad ansvar såsom för tjänstefel.

Gör annan än tjänsteman sig skyldig till förseelse, som nu sagts, dömes till böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor.

Har skada uppkommit genom sådant yppande av vad som bort hållas hemligt, vare den felande därjämte skyldig till fullo gottgöra skadan.

2 mom. Den, som på grund av sådant förordnande om statistisk bearbetning av avlämnade uppgifter, som i 16 § sägs, erhållit del av dylik uppgift, får ej utom tjänsten yppa något av uppgiftens innehåll. Vid överträdelse härav vare den skyldige förfallen till ansvar och ersättningsskyldighet, som i 1 mom. stadgas.

18 §.

Försummar någon att fullgöra honom enligt denna förordning åliggande skyldighet att avgiva deklaration eller uppgift, dömes, där han insett eller bort inse, att dylik skyldighet ålegat honom, att böta från och med fem till och med tvåtusen kronor. Lag samma vare, där någon avgiver ofullständig eller oriktig deklaration eller uppgift, ehuru han insett eller bort inse, att deklarationen varit ofullständig eller oriktig,

Har genom förseelse, varom i första stycket sägs, föranletts, att skatt ej blivit den felande påförd, där så rätteligen bort ske, eller att skatt påförts till för lågt belopp, och äro ej omständigheterna synnerligen mildrande, vare straffet böter från och med en till och med tre gånger beloppet av den skatt, som undandragits, dock ej lägre belopp än femtio kronor, eller fängelse i högst sex månader.

19 §.

Allmän åklagare må tala å förseelse, varom i denna förordning sägs, ifråga om förseelse, som i 17 § omförmäles, dock endast där den blivit av målsäganden till åtal angiven. Talan skall anhängiggöras vid allmän domstol.

Av böter, som enligt denna förordning ådömas, tillfaller en tredjedel, dock högst tvåhundra kronor, åklagaren och återstoden kronan. Finnes särskild angivare, tage han hälften av åklagarens andel.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmän lag.

20 §.

Bestämmelser rörande uppbörd av skatt, som i denna förordning avses, så ock de närmare föreskrifter, som eljest för tillämpning av denna förordning erfordras, meddelas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.»;

av herrar *Rosén, Wohlin, Månsson* i Hageström, *Johansson* i Kälkebo och *Olsson* i Ramsta, vilka ansett, att, om utskottets hemställan under I) bifalles, efterbeskattning i överensstämmelse med det av herr Gustaf Nilsson m. fl. vid förevarande punkt II) framställda yrkandet bör av riksdagen beslutas;

beträffande motiveringen:

av herrar friherre *Fleming, Antonsson, Jönsson* i Boa och *Heyman*, mot vissa delar av motiveringen.

Billagatill bevillningsutskottets betänkande
nr 41.**P. M.****angående de konsekvenser, som en förhöjning av tullen å obränt kaffe från
12 till 50 öre per kilogram bör medföra.¹**

I Kungl. Maj:ts proposition nr 42 till 1921 års riksdag med förslag till förhöjning av tullen å obränt kaffe från 12 till 80 öre per kilogram hemställdes samtidigt om följande förändringar i tullagstiftningen:

1) uppdelning av tulltaxerubriken 156 i två underrubriker a) och b), upptagande den förstnämnda kaffe, bränt eller rostat, även malet, med en tull av 1 krona 2 öre och den sistnämnda kaffesurrogat, alla slag, utan tillsats av kaffe, med en tull av 20 öre, allt för 1 kilogram räknat;

2) införandet i tulltaxan vid rubrik 156 b av följande anmärkning: »Kaffesurrogat med tillsats av kaffe tullbehandlas såsom kaffe, bränt eller rostat, även malet»;

3) sådan ändring av § 13 mom. 1 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor, att det vid utförsel sjöledes från stapelstad av kaffe, bränt eller rostat, icke malet, fastställda belopp, med vilket tullrestitution beviljas, måtte höjas från 14.4 till 96 öre för 1 kilogram räknat, vilket förhöjda belopp emellertid skulle åtnjutas allenast beträffande exportvara, som tillverkats av sådant obränt kaffe, för vilket enligt av tillverkaren under edlig förpliktelse avgiven försäkran tullavgift blivit erlagd efter den vid nämnda tidpunkt gällande tullsats, under det att däremot restitutionsbeloppet i fråga om exportvara, som framställts av obränt kaffe, för vilket tullavgift guldits efter tidigare tillämplig tullsats, skulle beräknas efter 14.4 öre för kilogram av exportvaran.

Förslaget till den på tullförhöjningen för obränt kaffe grundade förhöjningen av tullen för bränt eller rostat kaffe samt förändringen av tullrestitutionsbeloppet för sistnämnda vara var uppgjort med stöd av en av 1906 års tullkommitté utförd beräkning, enligt vilken för framställning av 100 kilogram bränt kaffe skulle åtgå 120 kilogram råvara. Enligt vad undertecknad från sakkunnigt håll inhämtat har den sålunda angivna beräkningsgrunden forfarande giltighet.

Höjes nu tullen för obränt kaffe till 50 öre per kilogram, hava sålunda de svenska rosterierna att erlægga tull för 120 kilogram råvara med 60 kronor, motsvarande en tull av 60 öre per kilogram bränd vara. Med bibehållande av det tullskydd för framställningen av sådan vara, som rosterierna för närvarande åtnjuta, nämligen 5.6 öre per kilogram, bör vid ovannämnda tullförhöjning tullen å rostat eller bränt kaffe utgöra 65.6 eller i helt tal 66 öre samt tullrestitutions-

¹ Det eventuella behovet av bestämmelse angående efterbeskattning å inom landet befintligt redan förtullat kaffe har givetvis i detta sammanhang ej varit under övervägande.

beloppet enligt § 13 mom. 1 tulltaxeförordningen 60 öre, allt per kilogram räknat. Ett tillägg till nämnda författningsrum av motsvarande innehåll med förslaget enligt ovannämnda kungl. proposition synes även nu vara av behovet påkallat.

Då den ifrågasatta tullförhöjningen å kaffe ej synes böra föranleda ändring av det tullskydd, som för närvarande åtnjutes för sådant kaffesurrogat, som icke innehåller kaffe, torde någon erinran ej vara att göra mot den i ovannämnda proposition liksom ock i motion till innevarande års riksdag föreslagna formuleringen av rubriken för kaffesurrogat jämte därtill fogad anmärkning.

Vid det nu gällande införselbudets upphävande synes, därest en tullförhöjning av riksdagen kommer att beslutas, bestämmelse böra utfärdas av innehåll, att jämväl sådant i riket befintligt kaffe, å vilket nämnda förbud varit tillämpligt, skall vid införtullning eller eljest vid utlämning från tullverket drabbas av de förhöjda tullsatserna, även om kaffet tidigare blivit till förtullning angivet och även om tull enligt förut gällande tullsats blivit erlagd.

Stockholm den 13 maj 1922.

Ture Alsén.

Byråchef i Kungl. Generaltullstyrelsen.